

C-383/23. sz. ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2023. június 21.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Vestre Landsret (Dánia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. május 3.

Felperes:

Anklagemyndigheden

Alperes:

ILVA A/S

[omissis] Anklagemyndigheden (ügyészség) kontra

ILVA A/S

[omissis] Végzés:

A 2021. február 12-i ítéletével a Retten i Aarhus (aarhusi bíróság, Dánia) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) 5. cikke e rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével és 6. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése e) pontjának és (2) bekezdésének azáltal történő megsértése miatt, hogy a 2018. május és 2019. január közötti időszakban legalább 350 000 korábbi ügyfélre vonatkozó személyes adat megőrzésével kapcsolatban nem teljesítette adatkezelői kötelezettségeit, 100 000 DKK összegű bírságot szabott ki az ILVA A/S-szal szemben.

A Retten i Aarhus (aarhusi bíróság) ítélete ellen az ügyész fellebbezést nyújtott be a büntetőügyben jelenleg eljáró Vestre Landsrethez (nyugati fellebbviteli bíróság, Dánia). Ezzel összefüggésben a Vestre Landsret (nyugati fellebbviteli bíróság)

ügy határozott, hogy az általános adatvédelmi rendelet 83. cikke (5) bekezdésének értelmezésére vonatkozóan kérdést terjeszt az Európai Unió Bírósága elé.

A Vestre Landsret (nyugati fellebbviteli bíróság) úgy véli, hogy bizonytalanság merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (5) bekezdésében foglalt „vállalkozás” fogalmát úgy kell-e értelmezni, hogy az általános adatvédelmi rendelet valamely vállalkozás általi megsértése miatt kiszabott bírság megállapításakor figyelembe kell venni annak a csoportnak a fogalmát, amelynek a társaság tagja.

Mivel e kérdés tisztázása szükséges ahhoz, hogy a Vestre Landsret (nyugati fellebbviteli bíróság) a büntetőeljárásban ítéletet hozhasson, úgy határozott, hogy az Európai Unió Bíróságának az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikke szerinti előzetes döntéshozataláig felfüggeszti a büntetőeljárást.

A tényállás

- 1 Az ILVA A/S-nek a Vestre Landsret (nyugati fellebbviteli bíróság) előtt az általános adatvédelmi rendelet 83. cikke e rendelet 83. cikkének (9) bekezdésével, 5. cikke (1) bekezdésének e) pontjával és (2) bekezdésével, 4. cikkének (1) bekezdésével és 6. cikkével összefüggésben értelmezett (2) és (5) bekezdésének, valamint a lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelse til forordning om beskyttelse af behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelemre és az ilyen adatok szabad áramlására vonatkozó szabályozás kiegészítéséről szóló, 2018. május 23-i 502. sz. törvény) 41. cikke (1) bekezdésének e) törvény 41. cikkének (3) és (6) bekezdésével összefüggésben értelmezett 4) pontjának azáltal történő megsértését rótták fel, hogy a 2018. május és 2019. január közötti időszakban legalább 350 000 korábbi ügyfélre vonatkozó személyes adat megőrzésével kapcsolatban nem teljesítette adatkezelői kötelezettségeit.
- 2 Az ILVA A/S a Lars Larsen csoport tagja. A csoport teljes forgalma a 2016/2017-es pénzügyi évben 6,57 milliárd [DKK] volt. E forgalomból az ILVA A/S leányvállalat forgalma közel 1,8 milliárd [DKK]-t tett ki.
- 3 Ha az ILVA A/S megsértette az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke – e rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével és 6. cikkével összefüggésben értelmezett – (1) bekezdésének e) pontját és (2) bekezdését, a Vestre Landsret (nyugati fellebbviteli bíróság) köteles az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének e rendelet 83. cikkének (9) bekezdésével összefüggésben értelmezett (5) bekezdése szerint bírságot kiszabni.

Az eddigi eljárás

- 4 A Retten i Aarhus (aarhusi bíróság) 2021. február 12-én hozta meg elsőfokú ítéletét. E bíróság kimondta, hogy az ILVA A/S elkövette a neki felrótt jogsértést,

azonban úgy határozott, hogy az ügyész álláspontjával szemben nem szándékosan, hanem gondatlanságból járt el.

- 5 A Retten i Aarhus (aarhusi bíróság) 100 000 DKK összegű bírságot szabott ki az ILVA A/S-szel szemben. A bírság összegének megállapítása tekintetében a Retten i Aarhus (aarhusi bíróság) az alábbi okokra hivatkozott:

„A Datatilsynet (adatvédelmi biztos) ajánlása alapján az ügyész 1,5 millió DKK összegű bírság kiszabását kérte. Az adatvédelmi biztos és az ügyész tájékoztatása szerint a bírság összegének becslésére szolgáló, a forgalomhoz kapcsolódó keret nemcsak az alperes forgalmán, hanem a teljes Lars Larsen csoport teljes forgalmán alapul.

Ebben az ügyben csak az alperes ellen emeltek vádat, amely leányvállalatnak minősül, és az ügyész az eljárás során kijelentette, hogy az anyavállalat ellen azért nem emeltek vádat, mert ennek nem volt jogalapja. A Lov om rettens pleje (az igazságszolgáltatásról szóló törvény) 883. §-ának (3) bekezdésében foglalt vádelvből következik, hogy a bíróság nem hozhat büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletet olyan bűncselekmény miatt, amelyre a vádirat nem terjed ki. Ellentétes lenne az e rendelkezésben foglalt elvvel, ha szigorúbb büntetés kiszabásakor jelentőséget tulajdonítanak olyan más személyhez kapcsolódó körülményeknek, aki ellen nem emeltek vádat. Ez különösen a jelen ügghöz hasonló helyzetben irányadó, amelyben az alperes önálló kiskereskedelmi vállalkozást működtet, és ezért nem arról van szó, hogy az anyavállalat kizárólag azzal a céllal hozott létre leányvállalatot, hogy a csoport adatkezelését e vállalatra ruházza át. Következésképpen – és tekintettel arra a tényre, hogy az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (5) bekezdésében szereplő jogsértés megfogalmazása „vállalkozásra” hivatkozik – a (150) preambulumbekszdéstől eltérően nincs alapja annak, hogy a bírságot a csoport teljes forgalma alapján számolják ki.

Az ügyiratok szerint az alperes forgalma a 2016/2017-es pénzügyi évben a csoport teljes forgalmának mintegy negyedét tette ki. E körülmények között, és mivel az alperest a fentiek szerint csak az általános adatvédelmi rendelet gondatlan megsértésében találták bűnösnek, a bírság összegének az ügyész által kért összegnél lényegesen alacsonyabbnak kell lennie.

A bíróság továbbá úgy véli, hogy az ügyész és az adatvédelmi biztos a kevésbé súlyos büntetés kiszabása érdekében nem vette kellően figyelembe az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (2) bekezdéséből következő enyhítő körülményeket, így többek között azt a tényt, hogy az általános adatvédelmi rendelet első megsértéséről van szó, hogy a szóban forgó információk általános, nem pedig személyes jellegűek voltak, hogy régebbi és részben megszüntetett rendszerről volt szó, amelyet csak alkalmanként használtak, hogy az érintetteket nem érte kár, és hogy a jogsértés – az adatvédelmi biztos álláspontja szerint is – csak formális jellegű volt. Ezen

túlmenően az értékelés során annak a ténynek is lényeges szerepet kell tulajdonítani, hogy bizonyított, hogy az alperes jelentős erőfeszítéseket tett annak biztosítása érdekében, hogy a társaság számos – informatikai és jogi – adatrendszere megfeleljen a meglehetősen bonyolult, az általános adatvédelmi rendelet szerinti szabályoknak.

E körülmények alapján a bíróság azt vizsgálta, hogy a jogsértés olyan mértékű-e, hogy legfeljebb bírálatra ad okot, amely ebben a jogi összefüggésben az igazságszolgáltatásról szóló törvény 900. §-a szerinti figyelmeztetés jellegét ölténé, illetve hogy a körülmények alapján bírságot kell-e kiszabni az alperessel szemben. A bíróság azonban az általános adatvédelmi rendelet általános szankcionálási elvére tekintettel, amely szerint biztosítani kell, hogy a rendelet megsértése esetén hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjanak ki, úgy ítéli meg – különösen az alperes által nem anonimizált vagy nem törölt adatok jelentős mennyiségére, és ezáltal a jogsértéssel érintettek jelentős számára tekintettel –, hogy az alperest bírsággal kell sújtani. Az adatvédelmi törvény előkészítő munkálatai (2017. október 25-i 68. sz. törvénytervezet, 2.8.3.7. bekezdés) a korábbi gyakorlathoz képest az általános adatvédelmi rendelet megsértése esetén kiszabható bírságok szintjének „jelentős emelését” irányozzák elő, és a bírságot az előkészítő munkálatok (2.8.1.4. bekezdés) – a jogsértés jellegétől függően – 2 000 és 25 000 DKK közötti összegben határozzák meg.

A fenti megfontolásokra tekintettel és a fentiekben ismertetett összes enyhítő körülmény átfogó értékelését követően a bíróság megállapítja, hogy az alperest az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének az e rendelet 83. cikkének (9) bekezdésével, 5. cikke (1) bekezdésének e) pontjával és (2) bekezdésével, 4. cikkének (1) bekezdésével és 6. cikkével összefüggésben értelmezett (2) és (5) bekezdése, valamint a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelemre és az ilyen adatok szabad áramlására vonatkozó szabályozás kiegészítéséről szóló, 2018. május 23-i 502. sz. törvény 41. cikke (1) bekezdésének az e törvény 41. cikkének (3) és (6) bekezdésével összefüggésben értelmezett 4) pontja alapján az alperessel szemben 100 000 DKK összegű bírságot kell kiszabni.

Az uniós jog

- 6 Az ügy a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) 83. cikkének az e rendelet (150) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (5) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 7 Ezzel összefüggésben meg kell jegyezni, hogy 2022 májusában az Európai Adatvédelmi Testület (EDPB) új iránymutatást fogadott el a bíróságok

kiszámításáról, amely harmonizálja az egyes felügyeleti hatóságok által alkalmazandó módszertant.

- 8 Jelentőséggel bír az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 101. és 102. cikke, valamint a tagállami versenyhatóságok helyzetének a hatékonyabb jogérvényesítés céljából történő megerősítéséről és a belső piac megfelelő működésének biztosításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2019/1 európai parlamenti és tanácsi irányelv 13. cikke és (46) preambulumbekzdése.

Az uniós jogi kérdések és a felek érvelése

Uniós jogi kérdések

- 9 Az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (5) bekezdése többek között a következőket mondja ki:

„Az alábbi rendelkezések megsértését – a (2) bekezdéssel összhangban – legfeljebb 20 000 000 EUR összegű közigazgatási bírsággal, illetve a vállalkozások esetében az előző pénzügyi év teljes éves világszerte forgalmának legfeljebb 4%-át kitevő összeggel kell sújtani, azzal, hogy a kettő közül a magasabb összeget kell kiszabni:

- a) az adatkezelés elvei – ideértve a hozzájárulás feltételeit – az 5., 6., 7. és 9. cikknek megfelelően; [...]”.

- 10 Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikke tartalmazza az e rendeletben használt fogalmak meghatározásának listáját, azonban e lista nem tartalmazza a „vállalkozás” [„undertaking”] fogalmát. A rendelet 4. cikkének 18. és 19. pontja a következő fogalom meghatározásokat tartalmazza, amelyekről feltételezhető, hogy a „vállalkozással” kapcsolatosak:

„18. »vállalkozás« [»enterprise«]: gazdasági tevékenységet folytató természetes vagy jogi személy, függetlenül a jogi formájától, ideértve a rendszeres gazdasági tevékenységet folytató személyegyesítő társaságokat és egyesületeket is;

19. »vállalkozáscsoport« [»group of undertakings«]: az ellenőrző vállalkozás és az általa ellenőrzött vállalkozások”.

Az általános adatvédelmi rendelet (150) preambulumbekzdése többek között a következőket mondja ki:

„Az e rendelet megsértése esetén alkalmazott közigazgatási szankciók szigorítása és harmonizálása érdekében minden felügyeleti hatóság hatáskörrel rendelkezik a közigazgatási bírság kiszabására. E rendeletben kell meghatározni a jogsértéseket, valamint a kapcsolódó közigazgatási bírságok összegének felső határát és azok megállapításának szempontjait; a közigazgatási bírságot az egyes esetekben az illetékes felügyeleti hatóság

állapítja meg a konkrét helyzet valamennyi releváns körülményét figyelembe véve, és kellő figyelmet fordítva különösen a jogsértés természetére, súlyosságára és időtartamára, továbbá a jogsértés következményeire, valamint az e rendelet szerinti kötelezettségek teljesítésének biztosítása és a jogsértés következményeinek megelőzése vagy enyhítése érdekében tett intézkedésekre. Ha a közigazgatási bíróságokat vállalkozásokra szabják ki, akkor a vállalkozás fogalmát e célból az EUMSZ 101. és 102. cikkében meghatározott vállalkozásokra vonatkozó szabályoknak megfelelően kell értelmezni. Ha a közigazgatási bíróságokat vállalkozásoktól eltérő személyekre szabják ki, a felügyeleti hatóság a bíróság megfelelő összegének meghatározása során figyelembe veszi a jövedelmek általános szintjét az adott tagállamban, valamint az adott személy gazdasági helyzetét. Az egységességi mechanizmus a közigazgatási bíróságok összehangolt alkalmazásának előmozdítására is felhasználható. [...]"

- 11 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (9) bekezdéséből többek között az következik, hogy ha a tagállam jogrendszere nem rendelkezik közigazgatási bíróságokról – ami igaz Dánia esetében –, a szabályok oly módon alkalmazhatók, hogy a bíróságot az illetékes felügyeleti hatóság kezdeményezésére az illetékes nemzeti bíróság rója ki e jogorvoslatok hatékonyságának és a felügyeleti hatóságok által kiszabott közigazgatási bíróságokéval megegyező hatásának biztosítása mellett. A kiszabott bíróságoknak minden esetben hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.
- 12 A (150) preambulumbekkezdésben a „vállalkozás” fogalmára vonatkozóan az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkre való hivatkozás a Szerződés versenyszabályaira való hivatkozást jelent.
- 13 Meg kell jegyezni, hogy a Szerződés versenyszabályaihoz kapcsolódó uniós jog úgy rendelkezik, hogy a versenyszabályok megsértése esetén kiszabott bíróságok megállapítása céljából a vállalkozás fogalma úgy értendő, hogy az magában foglalja az azonos csoportba tartozó vállalkozásokat is.

Az ügyész érvei

- 14 Az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (5) bekezdésében foglalt „vállalkozás” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az általános adatvédelmi rendelet valamely vállalkozás általi megsértése miatt kiszabott bíróság megállapításakor annak a csoportnak a teljes forgalmát kell figyelembe venni, amelynek a vállalkozás tagja.
- 15 Ennélfogva az általános adatvédelmi rendelet (150) preambulumbekkezdése szerint a 83. cikk (5) bekezdésében szereplő „vállalkozás” fogalma alatt az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk (uniós versenyszabályok) értelmében vett vállalkozást kell érteni.

- 16 A másodlagos versenyjog kifejezetten kimondja, hogy a bíróságok megállapításakor a csoport teljes világszerte forgalmát kell figyelembe venni. Ezzel összefüggésben a tagállami versenyhatóságok helyzetének a hatékonyabb jogérvényesítés céljából történő megerősítéséről és a belső piac megfelelő működésének biztosításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2019/1 európai parlamenti és tanácsi irányelvre hivatkoznak.
- 17 Ezen irányelv (46) preambulumbekzdése szerint az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkben foglalt „vállalkozás” fogalma, amelyet a Bíróság ítélezési gyakorlatával összhangban kell alkalmazni, „egy gazdasági egységet jelöl akkor is, ha az több jogi vagy természetes személyt is magában foglal”.
- 18 Az irányelv vállalkozásokra és a vállalkozások társulásaira kiszabható bírságokkal foglalkozó 13. cikkének (5) bekezdése előírja, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az anyavállalatokra, valamint a vállalkozások jogutódaira és gazdasági utódaira vonatkozó bírság megállapítása céljából a „vállalkozás” (azaz a „gazdasági egység”) fogalmát alkalmazzák.
- 19 E körülmények között és az adatvédelmi biztos ajánlása alapján eljárva az ügyész az egész Lars Larsen csoport teljes forgalma alapján 1,5 millió DKK összegű bírság kiszabását kéri.

Az ILVA A/S érvei

- 20 Az általános adatvédelmi rendelet vállalkozás általi megsértése miatt kiszabott bírság megállapításakor nem kell figyelembe venni annak a csoportnak a teljes forgalmát, amelynek a vállalkozás tagja.
- 21 Ebben a konkrét esetben csak a leányvállalatnak minősülő ILVA A/S-szel szemben emeltek vádat, az anyavállalattal szemben nem.
- 22 Továbbá úgy tűnik, hogy az, hogy melyik forgalmat kell figyelembe venni, nem szükséges eleme a bíróság ítéletének. Ennek megfelelően az általános adatvédelmi rendelet nem állapított meg szabályokat vagy elveket a bíróságok kiszámítására vonatkozóan abban az esetben, ha a forgalom nagysága arra közvetlen hatást gyakorol, és az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (5) bekezdése pusztán a bírság összegének felső határát határozza meg.
- 23 Ezenfelül az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (5) bekezdése „vállalkozásra” hivatkozik, ami miatt – a rendelet (150) preambulumbekzdésétől eltérően – nincs jogalapja annak, hogy a bírság kiszámítását a csoport teljes forgalmára alapítsák.

A Vestre Landsret (nyugati fellebbviteli bíróság) kérdésének háttere

Az általános adatvédelmi rendelet dán, francia, német vagy angol nyelvű változata sem segít tisztázni, hogy az általános adatvédelmi rendelet vállalkozás általi

megsértése miatt kiszabott bírság megállapításakor figyelembe kell-e venni annak a teljes csoportnak a forgalmát, amelynek a vállalkozás tagja.

Úgy tűnik, hogy az Európai Unió Bíróságának még nem volt alkalma e kérdésben állást foglalni.

A Vestre Landsret (nyugati fellebbviteli bíróság) ezért úgy véli, hogy az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (5) bekezdésében szereplő „vállalkozás” fogalmának értelmezésével kapcsolatos döntéshozatal szükséges annak érdekében, hogy az előtte folyamatban lévő büntetőeljárásban határozatot tudjon hozni.

A Vestre Landsret (nyugati fellebbviteli bíróság) tehát úgy határozott, a másodfokú büntetőeljárást felfüggeszti annak érdekében, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszen a Bíróság elé.

A bíróság a következőképpen rendelkezik:

A Vestre Landsret (nyugati fellebbviteli bíróság) az alábbi kérdések megválaszolását kéri az Európai Unió Bíróságától:

1) Úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (4)–(6) bekezdésében foglalt „vállalkozás” fogalmát, mint az e rendelet (150) preambulumbekkezdésével és az Európai Unió Bíróságának az uniós versenyjoggal kapcsolatos ítélezési gyakorlatával összefüggésben értelmezett EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk értelmében vett vállalkozását, és így a „vállalkozás” fogalma valamennyi jogalanyt magában foglalja, amely gazdasági tevékenységet folytat, a jogalany jogállásától és finanszírozásának módjától függetlenül?

2) Amennyiben az első kérdésre adott válasz igenlő, úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (4)–(6) bekezdését, hogy a bíróság vállalkozással szembeni kiszabásakor annak a gazdasági egységnek a teljes éves világpiaci forgalmát kell figyelembe venni, amelynek a vállalkozás tagja, vagy csak magának a vállalkozásnak a teljes éves világpiaci forgalmát?

[omissis]